

Európai utas

Gyorsvonat, Szegedről Budapestre. Első osztály, mert szomorú tapasztalatokba vagyunk gazdagok a másodikon uralkodó állapotokról.

Az ötvenes úr nem látszik annyinak: jól szabott öltöny, elegáns felöltő, frissen borotvált áll, gondozott bajusz, tekintélyt parancsoló menedzsertáska, benne nyilván mobil... Néz. Hitetlenkedik. Tekergeti a fejét. Betekint az első osztályú kocsit valamennyi fülkéjébe, végül visszajut oda, ahonnan elindult. PZS, azaz elővesz egy papírzsepet, kissé utálkozva lesöpri a morzsákat két ülésről. Az egyikre leül, a másikra elhelyezi a táskáját, arra szépen összehajtogatja a felöltőjét. Még egyszer fölneéz a mennyezet felé, tekeri a fejét, sóhajt, elővesz egy könyvet.

Kalauznő jó. Úr mosolyog, nyújtja a menetjegyet (1500 itteni), megvárja a lyukasztást, majd megszólal. Angolul. Kalauznő heherészik. Nem értem, azt mondja, de biztos a csomagtartót kérdezi. Azt kérdezi, mondom. A csomagtartót. Meg az akasztót, amire a kabátokat szokás... Szeretné tudni, hogy hova lettek a csomagtartók meg az akasztók az egész első osztályú kocsiból. Mondja meg neki, hogy én sem tudom – mosolyog a MÁV alkalmazottja megkönnyebbülten és már lép is tovább.

Legalább találjunk ki valamit! – szólók utána, hazafelé az érzések ébrednek bennem, mégiscsak menteni kéne, ami még menthető itten, elképzelni is rossz, milyen hítrünket költi ez az európai úr! Azt mondják, antennának viszik! Hogy ebből a fémből jó antennák lesznek! – kiabál vissza a kalauznő.

Baleset, mondom az angolnak, holnapra kijavítják. Végére is – nincs ami rám szakadjon!

S. E.

Turi József regénye

A hazaszeretet zsilipje

Turi József: A zsilip című történelmi regénye nemrég jelent meg a Püski Kiadónál. A szerző kollégánk, a Délmagyarország szerkesztőségének tagja, aki a második világháborúban megtörtént események alapján írt könyvet.

A zsilip címmel új történelmi regény jelent meg a Püski Kiadónál. Szerzője kollégánk, a Délmagyarország szerkesztőségének doyenje, Turi József. Aki nem ismeri elég közről őt ahhoz, hogy tudja, regényt ír, most meglepődhet. De a meglepetés csak az első néhány bekezdés elolvasásáig tart, majd átadja a helyét a belefeledkezésnek. A zsilip ugyanis olyan könyv, amelynek sikerül elvennie az olvasót a mindennapi világtól.

Ma már talán kevés regényt írnak úgy, ahogyan Turi József írta az övét. Ez a fiatal és névtelen hősről szóló könyv ugyanis szívből jött. Leplezetlenül és már-már érzelmesen szívből, olyan mélyről, ahonnan csak a nemes érzelmek származhatnak. A történet a hazaszeretetről szól, és a mai irodalomkritika bizonyára nem titulálná sem modernnek, sem cselekményében aktuálisnak, ám a szerzőt ez legfennebb zavarni tudja, meggyőzni nem: számára a magyar hazaszeretet egyetemes érzelm, amelynek nincsenek modern és ómódi változatai.

Azok a fiatalok, akik a dunai zsilipet szeretnék

megmenteni a háború pusztításától, ma is élhetnének. Illetve Turi József szerint élnek is; nekik szól ez a regény, mely sokszínűen adja vissza mindazt, ami a fiatalok búvároként a szülőföld szerzetével vegyül. „Boldog vagyok, hogy olyan remek emberekről írhattam, akiknek nem volt pusztá szó a hazaszeretet. Ha másokban is sikerül elültetnem ezt a szinte elfeledett szót, már nem dolgoztam hiába” – vallja erről a tőle megsokszorozott szerénységgel Turi József.

A zsilip nem csupán fikció; megtörtént eseményen és élő szereplőkön alapszik. Turi József a romantikus drámaisághoz való érzékét és az egyszerű, hétköznapi mesélés örömeit adta a regénynek, illetve azt, ami az írásban talán a legértékesebb, a képszerű, színes olvasmányosságot. Ebben a könyvben hiába is keresi az olvasó a szkolasztikus tanításokat, vagy a nagy szavakat: mindez nem érdekli az író. Ő mesél és leír, olyan melegséggel, amely csakis az ifjúkori emlékekből fakadhat.

A zsilipet, annál is inkább, mert szegedi születésű, bátran ajánlhatjuk a fiatalok a korosabb olvasónak egyaránt: jó cselekményezővű és érdekes regényt fog olvasni.

A könyv megjelenését a Délmagyarország Kft. is támogatta, a grafikák pedig Kliegl Sándor munkái, a regényt a Sík Sándor Könyvesboltban lehet megvásárolni.

P. J.

A Lincoln-hálószo

Washington (MTI)

Bill Clinton elnök erélyes hangon visszautasította azokat a felvetéseket, amelyek szerint úgy próbált pénzügyi támogatásokat szerezni a Demokratika Párt választási hadjáratához, hogy felajánlotta az adományozóknak: eltölthetnek egy éjszakát a Fehér Házban. – A Lincoln-háló-

szoza sosem volt pénzért kiadó – mondta újságróknak. A kérdés a demokrácia párti kampányhozjárulásokról kapcsán merült fel. Kongresszusi nyomásra az elnöki hivatal közzétette azoknak a személyeknek a listáját, akik az elnöki család vendégeként az utóbbi években megálltak a Fehér Házban.

Az Aconcaguán lobogott a magyar zászló

Szegediek az Andok tetején

Háborúk, acsarkodó pártok, korrupt politikusok, sztrájkoló gazdák, szegénységi küszöb. Híreink között szinte már nem is találkozunk más történetekkel, így az újságolvasó ember hajlamos azt hinni, hogy a nagy, valóban lélekemelő teljesítmények kihaltak világunkból. Pedig ez – szerencsére – még véletlenül sem igaz. A közelmúltban például négy magyar fiatalember bizonyította be, hogy a Tisza környékén is él még a tettvágy és a vállalkozókedv. Olyannyira, hogy honfitársaink éppenséggel azt mondhatják el magukról – feljutottak a déli félteke legmagasabb pontjára, felkapaszkodtak Argentínában az Andok Aconcagua nevű hegyének 6 ezer 960 méter magas csúcsára. Szegedről, végtelen lustasággal elterülő Alföldünk legmélyebb pontjáról indulva! S hogy honnan jött az ötlet, miből merítették a bátorságot, kitől kapták az expedícióhoz szükséges pénzt, s milyen nehézségekkel kellett megbirkóznuk? Nos, ez derül ki a következő írásból. Remélhetőleg sokunk okulására...

Ha hegymászó, akkor marcona izomember, aki legalább három darab sorozatvetőt hord a hátán, s minimum kilencven gazfickó terroristát küld a pokolra, miközben egy szál trikóban kapaszkodik a sziklákon, s forró csókokat lehel aktuális barátnője szájára. Amerikából érkező akciófilmekből merítve élményeinket, sajnos, ekkora képtelenségek jutnak eszünkbe, ha ez a csodálatos sport (életforma?) szóba kerül. Minek tagadnám, síkvidéki ember lévén, én is elég homályos képzeteket tápláltam magamban a hegymászásra szakosodó utakról, mindaddig, míg mellém nem ült négy, rendkívül szimpatikus fiatalember. S hátukon bizony egyetlen karabély sem ágaskodott. Ugyanis ők nem egy elvarázsolt agyú hollywoodi filmproducer rémálmaiból bújtak elő, hanem éppenséggel a József Attila Tudományegyetem különböző tanszékeiről sétáltak el a Sajtóházig, hogy bemutatkozzanak. Pál Molnár Elemér (32 éves) például elmondta, hogy ő volt az expedíció geológusa, civilben pedig a JATE ásványtani tanszékének munkatársa. Fábian Tamásról (38) kiderült, hogy szintén JATE-s – a természeti földrajzi tanszék munkatársa. Kocsi Zoltán (25) a kunszentmártoni József Attila gimnázium földrajz tanára, míg Unger János (39) a JATE éghajlattani tanszékének adjunktusa.

S mi kell ahhoz, hogy ilyen háttérrel nekivájon egy baráti társaság az Andoknak? Először is hegymászó múlt, a természet fanatikus szeretete, a nagy kihívások kedvelése, s persze egy meghatározó élmény, mely szerint az a vidék káprázatosan szép tája e sárgolyónak – mondták el az urak. Hozzáátve: az Andok legmagasabb csúcsát éppen száz évvel ezelőtt hódították meg először, s úgy gondolták, miért is ne lehetnének részesei annak a nagy Andok-mászási láznak,

Tiszától indultak, Tiszához érkeztek. S közben felkapaszkodtak a déli félteke legmagasabb hegyére. (Fotó: Miskolczi Róbert)

A Maipo vulkánt magyar hegymászók közül elsőként hódították meg

ami a centenáriumhoz kötődik. Mert be kell vallani, az Aconcaguára nem csak hazánk fiai kíváncskodtak az elmúlt hetekben, hónapokban. De az is tény, hogy Magyarországról csak ők négyen érezték magukban annyi bátorságot, hogy megtervezzék, megszervezzék, s véghez is vigyék ezt a monumentális „kirándulást”.

Akinek fejébe e sorok olvastán kipattan a lelkesedés szikrája, s mondá: nosza, vágyunk csak bele valami hasonlóba, az előbb figyelje csak, milyen előkészületek szükségeltettek. Először is a fizikai kondíció tökéletes ki-fejlesztése. Ennek érdekében a fiúk megmásztaak jó néhány, a Kárpátokban, Alpokban található csúcsot, míg itthon fundálta, úszással tartották karban az izmokat. Azt is elárulták, hogy a cigaretta lelkes híveinek éppúgy nem ajánlott a felhők közötti kóborlás, mint annak, aki netán szédülő fajtá. Folytatván a szükség-kelléke felsorolását: ott tornyosult elöttük a szervezés minden apró, s nagyobb feladata. Térképeket begyűjteni az ismeretlen vidékről, engedélyeket beszerezni, fölvenni a kapcsolatot a kinti alpinistákkal (pardon: andinistákkal, ha már Andokot másszunk, ugyebár...), akik szállították a rengeteg felhasználandó és nélkülözhetetlen információt. S mire kiokosodtak, s megizmosodtak testben, s lélekben egyaránt, már csak a pénztárcát kellett meg-tölteni. Személyenként éppen félmillió forintba került az út, s ennek mindössze tíz százalékat állták a szponzorok. De s úgy gondolták, miért is ne lehetnének részesei annak a nagy Andok-mászási láznak,

amely a centenáriumhoz kötődik. Mert be kell vallani, az Aconcaguára nem csak hazánk fiai kíváncskodtak az elmúlt hetekben, hónapokban. De az is tény, hogy Magyarországról csak ők négyen érezték magukban annyi bátorságot, hogy megtervezzék, megszervezzék, s véghez is vigyék ezt a monumentális „kirándulást”.

Akinek fejébe e sorok olvastán kipattan a lelkesedés szikrája, s mondá: nosza, vágyunk csak bele valami hasonlóba, az előbb figyelje csak, milyen előkészületek szükségeltettek. Először is a fizikai kondíció tökéletes ki-fejlesztése. Ennek érdekében a fiúk megmásztaak jó néhány, a Kárpátokban, Alpokban található csúcsot, míg itthon fundálta, úszással tartották karban az izmokat. Azt is elárulták, hogy a cigaretta lelkes híveinek éppúgy nem ajánlott a felhők közötti kóborlás, mint annak, aki netán szédülő fajtá. Folytatván a szükség-kelléke felsorolását: ott tornyosult elöttük a szervezés minden apró, s nagyobb feladata. Térképeket begyűjteni az ismeretlen vidékről, engedélyeket beszerezni, fölvenni a kapcsolatot a kinti alpinistákkal (pardon: andinistákkal, ha már Andokot másszunk, ugyebár...), akik szállították a rengeteg felhasználandó és nélkülözhetetlen információt. S mire kiokosodtak, s megizmosodtak testben, s lélekben egyaránt, már csak a pénztárcát kellett meg-tölteni. Személyenként éppen félmillió forintba került az út, s ennek mindössze tíz százalékat állták a szponzorok. De s úgy gondolták, miért is ne lehetnének részesei annak a nagy Andok-mászási láznak,

erőt, s nem ritka az ájulás, és sajnos a halál sem. Nem is a magas csúcsokról történő lezuhanástól kell leginkább félni. Tüdődéma, szívelégtelenség is végezhet a hegymászóval. Éppen ezért az expedíció legifjabb tagja, Kocsi Zoltán, mikor észrevette magán, hogy szervezete erősen tiltakozik a további erőpótlás ellen, 5 ezer 500 méter után már nem folytatta az utat a csúcsra.

Az Andok e hegye ugyan még a 7 ezer métert sem éri el, de hegymászó körökben mindenki tudja, hogy a Himalájában a 8 ezer méter magas hegy megmászása sem okoz nagyobb nehézségeket. Mivel ott található legalább 5 ezer méterig növényzet, s az időjárási körülmények is bárányosabbak – tudtam meg a rögtönzött andinistalecke során. Az Andok viszont ki-etlen sivatag, ahol bármelyik percben támadhat az orkán-szerű szél.

A Szegedről induló csapat szerencsére kegyeikbe fogadták a nagy hegyek istenei. Így nem csak e pártját ritkító hegymászó bravúrt tudták végrehajtani, hanem még tudományos kutatásokat is végeztek útjuk során, amikor leérték a Aconcaguáról a környező hegyekben, nemzeti parkokban levezető túrákra indultak. Ásványokat gyűjtöttek, meteorológiai méréseket végeztek, számos olyan információt raktározva el magukban, s naplójukban, amelyek majd a napi munka során tudnak hasznosítani. Hogy a gyűjtögetés közben még megmásztaak az El Platát is, amely 6 ezer 320 méter magas, s ott állították meg magyar nem járt? De hát ez csak természetesen, nem igaz? – mond-

ják az urak, akik nem is egyszer hangsúlyozták: a hegymászás, a csúcsok döntögetése véletlenül sem öncélú dolog.

Vagyis, ha valaki egyszer beleszerelmesedett ebbe az életformába, már nem is tudja abbahagyni. Jöhet tehát a Himalája, netán maga a Mount Everest, a Föld legmagasabb hegye?

A szegedi alpin-andinisták e kérdést csak mosollyal nyugtázták. Hozzáátve: miért is ne, hiszen éppen most érnek bele abba a korbá, amikor már mind testileg, mind tapasztalataikban képesek a legnagyobb hegymászófeladat megoldására is. De most még egyelőre csodás élményeket veszik számba, új információkat rendeznek. S persze pihennek, mert készülhetnek bármilyen szorgosan és lelkiismeretesen a nagy kalandra, testüket bizony alaposan kifárasztotta az Andok. Négy-öt kilót mindenkinek sikerült leadni közülük, holott már az induláskor sem bajlódott egyikőjük sem súlyfelesleggel.

No, de mi legyen azokkal, akik e cikket elolvastán mégiscsak azt mondják: ide nekem a legmagasabb hegyet is! Ők hogyan kezdjék hegymászó pályafutásukat – faggattam az Andok hőseit. Válaszuk pedig:

Magyarországon közel 600 fős a hegymászó szövetség. S várnak, segítenek minden lelkes érdeklődőt. Egyben ajánlják a fokozatosság elvét. Tehát szükségeltetik az egészséges életmód, Alföldön végzett fizikai próbák sora, mondjuk sok futással és úszással. Aztán következzenek a Kárpátok, ott is a keleti, déli Kárpátok, vagyis a romániai szakasz. Ám ha valaki már ott úgy érzi, hogy szédülő ehhez az emberpróbáláshoz, inkább térjen vissza a Tisza-parti fák közé, folytatni napi sétáját. Aki viszont még inkább megbátorodott, induljon az Alpokba, természetesen az alapismeretekkel szolgáltató oktatófolyamok elvégzése után. Ha pedig teljesíteni tudja a Kinizsi 100-at – vagyis 24 óra alatt elballag a Csillaghegyi HÉV megállótól Tatára („mindössze” 100 kilométer) – az már bízhat képességeiben.

Hölgyeim, uraim, lehet próbálkozni...

Bátyi Zoltán